

REPUBLIK INDONESIA

MEMORANDUM OF UNDERSTANDING

BETWEEN

THE MINISTRY OF HEALTH OF THE REPUBLIC OF INDONESIA

AND

THE MINISTRY OF HEALTH OF THE KINGDOM OF CAMBODIA

ON

HEALTH COOPERATION

The Ministry of Health of the Republic of Indonesia and the Ministry of Health of the Kingdom of Cambodia, hereinafter singularly referred to as the "Party" and collectively referred to as the "Parties";

RECOGNIZING the need to promote and strengthen the friendly relations existing between the two countries;

DESIRING to establish health cooperation between the two countries on the basis of mutual benefit;

PURSUANT to the prevailing laws and regulations in their respective countries;

HAVE REACHED AN UNDERSTANDING as follows:

**ARTICLE I
OBJECTIVE**

The objective of this Memorandum of Understanding (hereinafter referred to as "MOU") is to establish a legal framework for cooperation in the fields of health between the Parties on the basis of principles of equality, reciprocity, mutual respect and mutual benefit.

ARTICLE II
AREAS OF COOPERATION

The Parties shall develop the program of cooperation in the various fields of health as follows:

- a. Health services;
- b. Health resilience including public health emergencies, pharmaceutical and medical devices security and reliance;
- c. Health talent;
- d. Health technology including digital health and biotechnology; and
- e. Any other areas of cooperation as mutually agreed in writing.

ARTICLE III
FORMS OF COOPERATION

The cooperation under the framework of this MOU may be conducted in the following forms:

- a. Training and capacity building;
- b. Exchange of experiences, information and knowledge;
- c. Exchange of experts and delegations;
- d. Joint campaign of public health education;
- e. Joint projects;
- f. Promotion and facilitation of investment in the field of pharmaceutical and medical devices; and
- g. Any other forms of cooperation as mutually agreed in writing by the Parties.

ARTICLE IV
IMPLEMENTATION

1. The implementation of this MOU will be carried out through appropriate implementing arrangements to be concluded by the Parties and/or related institutions. The arrangements will set out, inter alia, programs of project, duration, funding, terms and conditions of the cooperative activities, personnel involved and other related matters.

2. With the aim of monitoring and evaluating the implementation of this MOU, the representatives of the Parties will meet periodically at least once a year, alternately in the Kingdom of Cambodia and the Republic of Indonesia. The modalities of such meeting will be agreed upon by the Parties. In case the meeting cannot be held, the Parties will exchange documents in lieu of such meeting.

ARTICLE V INTELLECTUAL PROPERTY RIGHTS

1. Subject to the prevailing laws and regulations of its country, each Party shall respect the intellectual property rights of the other Party within its country.
2. The ownership of all intellectual property rights held by a Party prior to entering into this MOU and disclosed in connection with this MOU shall remain with the Party which disclosed it.
3. Any intellectual property rights resulted from the implementation of cooperation under this MOU shall be jointly owned by the Parties and its utilization shall be set out in specific arrangements concluded between the Parties.
4. Termination or expiration of this MOU shall not affect the rights and/or obligations under this Article.

ARTICLE VI MATERIAL TRANSFER AGREEMENT

1. All activities using materials originating from the country of either Party, to the fullest extent possible, shall be done in the country of origin.
2. In the event that the materials are required to be transferred outside the country of origin of either Party, the transfer of such materials shall be conducted through Material Transfer Agreement (MTA) agreed by the Parties

in accordance with the prevailing laws and regulations as well as policies of the Party providing such material.

ARTICLE VII
GENETIC RESOURCES AND TRADITIONAL KNOWLEDGE

1. The Parties shall recognize the value of Genetic Resources and Traditional Knowledge (GRTK) and recognize the rights of holders of GRTK to the effective protection over GRTK against misuse and misappropriation of the Parties.
2. Any access to and use of GRTK of the respective Party under the implementation of this MOU shall require prior consent permit from the relevant authorities of the Party. The Parties shall ensure that prior informed consent of the local communities concerned regarding access is obtained and they are informed about the results of the cooperative and/or collaborative activities using such GRTK.
3. When the result of the cooperative and/or collaborative activities under this MOU which utilize GRTK is used for commercial purpose by either Party, the Party providing such GRTK on behalf of its local communities concerned, shall be entitled to receive fair and equitable benefit sharing.
4. Legal means should be available to provide remedies for holders of GRTK in cases where the fair and equitable sharing of benefits as provided for in article 3 has not occurred.

ARTICLE VIII
FINANCIAL ARRANGEMENTS

The financial arrangements to cover expenses for the co-operation activities undertaken within the framework of this MOU will be mutually decided upon by the Parties on a case-by-case basis subject to the availability of funds.

**ARTICLE IX
CONFIDENTIALITY**

1. Each Party shall undertake to protect the confidentiality of documents, data, information and/or material that is marked as "Confidential" received from the other Party, supplied to the other Party, or resulted from the implementation of this MOU or any other arrangements made pursuant to this MOU.

2. If either Party wishes to disclose to any third parties such confidential documents, data, information, and/or material resulted from the implementation of this MoU or owned by the other Party, the disclosing Party shall obtain prior written consent from the other Party before any disclosure can be made.

3. The necessary measures shall be taken by the Parties to avoid unauthorized transfer or retransfer of any confidential documents, data, information, and/or material.

4. The provision of this Article shall not prejudice the prevailing laws and regulations of the Parties.

5. The Parties agree that the provision of this Article shall continue to be binding between the Parties notwithstanding or expiration of this MOU.

**ARTICLE X
PUBLICATION**

Publication, report and other information of the project/activities may be separately or jointly published by the Parties. In the event that the Party wishes to publish an individual publication, such publication shall require prior written consent from the other Party.

ARTICLE XI
LIMITATION OF ACTIVITIES OF PERSONNEL

Each Party will ensure that its personnel involved in the activities related to this MOU will respect the political independence, sovereignty, and territorial integrity of the host country, will have a duty not to interfere in the internal affairs of the host country, and will avoid any activities inconsistent with the implementation of this MOU.

ARTICLE XII
SETTLEMENT OF DISPUTES

Any dispute arising out on the interpretation or implementation of this MOU shall be settled amicably by consultations and/or negotiations between the Parties.

ARTICLE XIII
AMENDMENT

The Parties may review or amend any part of this MOU through mutual consent in writing and such amendment shall come into force on such date as determined by the Parties and shall form an integral part of this MOU.

ARTICLE XIV
ENTRY INTO FORCE, DURATION, AND TERMINATION

1. The MOU shall enter into force from the date of its signing and shall remain in force for a period of 5 (five) years.
2. Either Party may terminate this MOU by giving written notification to the other Party through diplomatic channels at least 3 (three) months prior to the intended date of termination.

3. The termination of this MOU shall not affect the validity and continuity of any on-going programs or activities made under this MOU until the completion of such programs or activities unless otherwise decided by the Parties.

IN WITNESS WHEREOF, the undersigned, being duly authorized thereto by their respective Governments, have signed this MOU.

DONE in duplicate at Vientiane, Lao People's Democratic Republic on 8 August 2024, each in the Indonesian, Khmer and English, all texts being equally authentic. In case of divergence of interpretation, the English text shall prevail.

**FOR THE MINISTRY OF HEALTH
OF THE REPUBLIC OF INDONESIA**

**FOR THE MINISTRY OF HEALTH
OF THE KINGDOM OF CAMBODIA**

BUDI G. SADIKIN
Minister

Prof. CHHEANG RA
Minister

REPUBLIK INDONESIA

MEMORANDUM SALING PENGERTIAN

ANTARA

KEMENTERIAN KESEHATAN REPUBLIK INDONESIA

DAN

KEMENTERIAN KESEHATAN KERAJAAN KAMBOJA

TENTANG

KERJA SAMA KESEHATAN

Kementerian Kesehatan Republik Indonesia dan Kementerian Kesehatan Kerajaan Kamboja, selanjutnya masing-masing disebut sebagai "Pihak" dan secara bersama-sama disebut sebagai "Para Pihak";

MENGAKUI kebutuhan untuk meningkatkan dan memperkuat hubungan persahabatan yang terjalin antara kedua negara;

BERKEINGINAN untuk membentuk kerja sama di bidang kesehatan antara kedua negara atas dasar saling menguntungkan;

BERDASARKAN hukum dan peraturan yang berlaku di masing-masing negara;

TELAH MENCAPAI KESEPAHAMAN sebagai berikut:

PASAL I

TUJUAN

Tujuan dari Memorandum Saling Pengertian ini (selanjutnya disebut sebagai "MSP") adalah membentuk kerangka hukum kerja sama di bidang kesehatan antara Para Pihak atas dasar prinsip kesetaraan, timbal balik, saling menghormati dan saling menguntungkan.

PASAL II

BIDANG KERJA SAMA

Para Pihak sepakat untuk mengembangkan program kerja sama dalam bidang-bidang kesehatan sebagaimana berikut:

- a. Pelayanan kesehatan;
- b. Ketahanan kesehatan termasuk kedaruratan kesehatan masyarakat, keamanan dan kemandirian kefarmasian dan alat kesehatan;
- c. Pengembangan SDM kesehatan;
- d. Teknologi kesehatan termasuk kesehatan digital dan bioteknologi; dan
- e. Bidang-bidang kerja sama lain yang disepakati bersama secara tertulis.

PASAL III

BENTUK KERJA SAMA

Kerja sama dalam kerangka MSP ini dapat dilaksanakan dalam bentuk-bentuk sebagai berikut:

- a. Pelatihan dan pengembangan kapasitas;
- b. Pertukaran pengalaman, informasi dan pengetahuan;
- c. Pertukaran para ahli dan delegasi;
- d. Kampanye bersama tentang pendidikan kesehatan masyarakat;
- e. Proyek bersama;
- f. Promosi dan fasilitasi investasi di bidang kefarmasian dan alat kesehatan; dan
- g. Bentuk kerja sama lainnya yang disepakati bersama secara tertulis oleh Para Pihak.

PASAL IV

PELAKSANAAN

1. Pelaksanaan MSP ini akan dilakukan melalui pengaturan pelaksanaan yang sesuai yang akan disepakati oleh Para Pihak dan/atau institusi terkait. Pengaturan tersebut akan menggambarkan antara lain, program atau proyek, jangka waktu, pendanaan, syarat dan ketentuan kegiatan kerja sama, personil yang terlibat dan hal-hal terkait lainnya.

2. Dengan tujuan untuk mengawasi dan mengevaluasi pelaksanaan MSP ini, perwakilan Para Pihak akan bertemu secara berkala setidaknya satu kali dalam setahun, secara bergantian di Kerajaan Kamboja dan Republik Indonesia. Modalitas pertemuan tersebut akan disepakati oleh Para Pihak. Apabila pertemuan tidak dapat dilaksanakan, sebagai gantinya Para Pihak akan melakukan pertukaran dokumen.

PASAL V HAK KEKAYAAN INTELEKTUAL

1. Berdasarkan hukum dan peraturan yang berlaku di negaranya, masing-masing Pihak wajib menghormati hak kekayaan intelektual Pihak lain yang berlaku di dalam negara tersebut.
2. Kepemilikan atas seluruh hak kekayaan intelektual yang dimiliki oleh salah satu Pihak sebelum menjadi pihak dari MSP ini dan diungkapkan dalam kaitannya dengan MSP ini akan tetap berada pada Pihak yang mengungkapkannya.
3. Setiap hak kekayaan intelektual yang dihasilkan dari pelaksanaan kerja sama yang dilakukan berdasarkan MSP ini wajib dimiliki secara bersama oleh Para Pihak, dan pemanfaatannya wajib diatur dalam pengaturan khusus antara Para Pihak.
4. Pengakhiran atau berakhirnya MSP ini wajib tidak memengaruhi hak dan/atau kewajiban berdasarkan Pasal ini.

PASAL VI PERJANJIAN ALIH MATERIAL

1. Seluruh kegiatan yang melibatkan penggunaan material dari wilayah negara salah satu Pihak, sedapat mungkin dengan segala kemampuan yang dimiliki, wajib dilakukan di wilayah negara asal material.

2. Apabila material tersebut harus dialihkan dari wilayah negara salah satu Pihak ke wilayah Pihak lainnya, pengalihan tersebut wajib dilakukan melalui Perjanjian Alih Material (PAM) yang disepakati oleh Para Pihak menurut hukum dan peraturan, serta kebijakan dari Pihak yang menyediakan material.

PASAL VII

SUMBER DAYA GENETIK DAN PENGETAHUAN TRADISIONAL

1. Para Pihak wajib mengakui nilai Sumber Daya dan Pengetahuan Genetik (GRTK) serta mengakui hak pemegang GRTK untuk perlindungan efektif terhadap GRTK dari penyalahgunaan dan pengambilan yang tidak sah oleh Para Pihak.
2. Setiap akses dan pemanfaatan GRTK dari salah satu Pihak dalam pelaksanaan MSP ini wajib memerlukan izin persetujuan sebelumnya dari otoritas yang relevan dari Pihak tersebut. Para Pihak wajib memastikan bahwa persetujuan yang diinformasikan sebelumnya dari komunitas lokal yang bersangkutan terkait akses diperoleh dan mereka diinformasikan tentang hasil dari kegiatan kerjasama dan/atau kolaboratif yang menggunakan GRTK tersebut.
3. Ketika hasil dari kegiatan kerja sama dan/atau kolaboratif di bawah MSP ini yang memanfaatkan GRTK digunakan untuk tujuan komersial oleh salah satu Pihak, Pihak yang menyediakan GRTK tersebut atas nama komunitas lokalnya, berhak menerima pembagian manfaat yang adil dan setara.
4. Sarana hukum harus tersedia untuk memberikan upaya hukum bagi pemegang GRTK dalam hal pembagian manfaat yang adil dan setara sebagaimana diatur dalam paragraf 3 tidak terjadi.

PASAL VIII

PENGATURAN KEUANGAN

Pengaturan keuangan untuk membiayai kegiatan kerja sama berdasarkan MSP ini akan diputuskan secara bersama oleh Para Pihak secara kasus per kasus tergantung pada ketersediaan dana.

PASAL IX KERAHASIAAN

1. Masing-masing Pihak wajib melindungi kerahasiaan dokumen, data, informasi dan/atau material yang diberi tanda "Rahasia" yang diterima dari Pihak lainnya, diberikan kepada Pihak lainnya, atau dihasilkan dari pelaksanaan MSP ini atau pengaturan lain yang dibuat sesuai dengan MSP ini.
2. Jika salah satu Pihak ingin mengungkapkan kepada pihak ketiga manapun dokumen, data, informasi, dan/atau material yang dihasilkan dari pelaksanaan MSP ini atau dimiliki oleh Pihak lainnya, Pihak yang mengungkapkan wajib mendapatkan persetujuan tertulis dari Pihak lainnya sebelum pengungkapan apapun dapat dilakukan.
3. Tindakan yang diperlukan wajib dilakukan oleh Para Pihak untuk mencegah pengiriman ataupun pengembalian dokumen rahasia, data, informasi, dan/atau material yang tidak sah.
4. Ketentuan Artikel ini wajib tidak bertentangan dengan hukum dan peraturan Para Pihak.
5. Para Pihak sepakat bahwa pengaturan dalam Artikel ini wajib terus mengikat antara Para Pihak meskipun MSP ini telah berakhir.

PASAL X PUBLIKASI

Publikasi, laporan dan informasi lain mengenai proyek/kegiatan dapat dipublikasikan secara terpisah atau bersama oleh Para Pihak. Apabila salah satu Pihak ingin menerbitkan publikasi individu, publikasi tersebut memerlukan persetujuan tertulis terlebih dahulu dari Pihak lainnya.

PASAL XI
PEMBATASAN AKTIVITAS PERSONIL

Masing-masing Pihak akan memastikan bahwa personil mereka yang terlibat dalam kegiatan yang berkaitan dengan MSP ini akan menghormati kemandirian politik, kedaulatan, dan integritas teritorial negara tuan rumah, tidak mencampuri urusan dalam negeri negara tuan rumah dan akan menghindari segala kegiatan yang tidak sesuai dengan pelaksanaan MSP ini.

PASAL XII
PENYELESAIAN PERSELISIHAN

Setiap perselisihan yang timbul atas penafsiran atau pelaksanaan MSP ini wajib diselesaikan secara damai melalui konsultasi dan/atau negosiasi antara Para Pihak.

PASAL XIII
PERUBAHAN

Para Pihak dapat meninjau atau mengubah MSP ini melalui kesepakatan bersama secara tertulis dan perubahan tersebut wajib mulai berlaku pada tanggal yang ditentukan oleh Para Pihak dan wajib menjadi bagian yang tidak terpisahkan dari MSP ini.

PASAL XIV
MULAI BERLAKU, JANGKA WAKTU DAN PENGAKHIRAN

1. MSP ini wajib mulai berlaku pada tanggal penandatanganannya dan wajib berlaku untuk jangka waktu 5 (lima) tahun.
2. Salah satu Pihak dapat mengakhiri MSP ini dengan memberikan pemberitahuan secara tertulis kepada Pihak lainnya melalui saluran diplomatik 3 (tiga) bulan sebelum tanggal pengakhiran yang dikehendaki.

3. Pengakhiran MSP ini wajib tidak memengaruhi keabsahan dan kelangsungan program atau kegiatan yang sedang berlangsung berdasarkan MSP ini hingga program atau kegiatan tersebut selesai, kecuali ditentukan lain oleh Para Pihak.

SEBAGAI BUKTI, yang bertanda tangan di bawah ini, dengan ini diberi wewenang oleh Pemerintah masing-masing, telah menandatangani MSP ini.

DITANDATANGANI dalam rangkap dua di Vientiane, Lao People's Democratic Republic pada 8 Agustus 2024, masing-masing dalam bahasa Indonesia, Khmer dan Inggris, kedua naskah memiliki keabsahan hukum yang sama. Dalam hal terdapat perbedaan penafsiran MSP ini, maka naskah bahasa Inggris yang wajib berlaku.

**UNTUK KEMENTERIAN KESEHATAN
REPUBLIK INDONESIA**

**UNTUK KEMENTERIAN KESEHATAN
KERAJAAN KAMBOJA**

BUDI G. SADIKIN
Menteri

Prof. CHHEANG RA
Menteri

REPUBLIK INDONESIA

**អនុស្សរណៈនៃការយោគយល់គ្នា
រវាង
ក្រសួងសុខាភិបាល នៃសាធារណរដ្ឋឥណ្ឌូណេស៊ី
និង
ក្រសួងសុខាភិបាល នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
ស្តីពី
កិច្ចសហប្រតិបត្តិការក្នុងវិស័យសុខាភិបាល**

ក្រសួងសុខាភិបាលនៃសាធារណរដ្ឋឥណ្ឌូណេស៊ីនិងក្រសួងសុខាភិបាលនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ដែលហៅកាត់ថា "ភាគីនីមួយៗ" និងជារួមហៅកាត់ថា "គូភាគី"

បានទទួលស្គាល់នូវតម្រូវការចាំបាច់ក្នុងការលើកកម្ពស់និងពង្រឹងទំនាក់ទំនងមិត្តភាពដែលមានស្រាប់ រវាងប្រទេសទាំងពីរ។

មានគោលបំណងបង្កើតកិច្ចសហប្រតិបត្តិការវិស័យសុខាភិបាលរវាងប្រទេសទាំងពីរដោយឈរលើមូលដ្ឋាននៃផលប្រយោជន៍ទៅវិញទៅមក។

អនុលោមតាមច្បាប់ជាធរមាន និងបទបញ្ញត្តិនានានៅក្នុងប្រទេសនីមួយៗ។

បានឈានដល់ការព្រមព្រៀងគ្នាដូចខាងក្រោម៖

មាត្រា ១
គោលបំណងនៃកិច្ចសហប្រតិបត្តិការ

គោលបំណងនៃអនុស្សរណៈនៃការយោគយល់គ្នានេះ (តទៅនេះហៅកាត់ថា អនុស្សរណៈនៃការយោគយល់គ្នា) គឺដើម្បីបង្កើតនូវក្របខណ្ឌច្បាប់សម្រាប់កិច្ចសហប្រតិបត្តិការក្នុងវិស័យសុខាភិបាលរវាងគូភាគី ដោយឈរលើគោលការណ៍សមភាព ការជួយគ្នាទៅវិញទៅមក ការគោរព និងការផ្តល់ផលប្រយោជន៍ឱ្យគ្នាទៅវិញទៅមក។

មាត្រា ២
វិសាលភាពនៃកិច្ចសហប្រតិបត្តិការ

គូភាគីឯកភាពបង្កើតកិច្ចសហប្រតិបត្តិការក្នុងផ្នែកមួយចំនួនដូចខាងក្រោម៖

- ក. សេវាសុខាភិបាល
- ខ. ភាពធននៃវិស័យសុខាភិបាល រួមទាំងការសង្គ្រោះបន្ទាន់ផ្នែកសុខភាពសាធារណៈ សុវត្ថិភាពផលិតផល សុខាភិបាល និងឧបករណ៍បរិក្ខារពេទ្យ
- គ. អ្នកជំនាញផ្នែកសុខភាព
- ឃ. បច្ចេកវិទ្យាសុខាភិបាល រួមទាំងសុខភាពឌីជីថល និងបច្ចេកវិទ្យាជីវសាស្ត្រ និងឯវិសាលភាពផ្សេងៗទៀតនៃកិច្ចសហប្រតិបត្តិការតាមការឯកភាពគ្នាជាលាយលក្ខណ៍អក្សរ។

មាត្រា ៣
ទម្រង់នៃកិច្ចសហប្រតិបត្តិការ

កិច្ចសហប្រតិបត្តិការក្រោមក្របខណ្ឌនៃអនុស្សរណៈនៃការយោគយល់គ្នានេះអាចត្រូវបានធ្វើឡើងក្នុងទម្រង់ ដូចខាងក្រោម៖

- ក. ការបណ្តុះបណ្តាលនិងការកសាងសមត្ថភាព
- ខ. ការផ្លាស់ប្តូរបទពិសោធន៍ ព័ត៌មាន និងចំណេះដឹង
- គ. ទស្សនកិច្ចផ្លាស់ប្តូរអ្នកជំនាញ និងគណៈប្រតិភូសុខាភិបាល

ឃ. យុទ្ធនាការរួមគ្នាលើការអប់រំសុខភាព

ង. បង្កើតគម្រោងរួមគ្នា

ច. ការលើកកម្ពស់និងការសម្របសម្រួលនៃការវិនិយោគលើផលិតផលឱសថនិងឧបករណ៍បរិក្ខារពេទ្យ និង

ឆ. ទម្រង់ផ្សេងៗទៀតនៃកិច្ចសហប្រតិបត្តិការតាមការឯកភាពគ្នាជាលាយលក្ខណ៍អក្សរដោយគូភាគី។

មាត្រា ៤

ការអនុវត្ត

១. ការអនុវត្តនៃអនុស្សរណៈនៃការយោគយល់គ្នានឹងត្រូវបានអនុវត្តតាមរយៈការរៀបចំសមសុបដែលត្រូវធ្វើឡើងដោយភាគីនិង/ឬស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធ។ ការរៀបចំនេះនឹងធ្វើឡើង ជាអន្តរកម្មវិធីកម្មវិធីនៃគម្រោងរយៈពេលការផ្តល់មូលនិធិលក្ខខណ្ឌនៃសកម្មភាពសហប្រតិបត្តិការបុគ្គលិកដែលពាក់ព័ន្ធនិងបញ្ហាពាក់ព័ន្ធផ្សេងទៀត។

២. ក្នុងគោលបំណងត្រួតពិនិត្យនិងវាយតម្លៃនៃការអនុវត្តនៃអនុស្សរណៈនៃការយោគយល់គ្នា តំណាងគូភាគីនឹងជួបប្រជុំគ្នាជាទៀងទាត់យ៉ាងហោចណាស់ម្តងក្នុងមួយឆ្នាំដោយឆ្លាស់វេននៅព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជានិងនៅសាធារណរដ្ឋឥណ្ឌូនេស៊ី។ បែបបទនៃកិច្ចប្រជុំបែបនេះ នឹងត្រូវយល់ព្រមដោយគូភាគី។ ក្នុងករណីមិនអាចធ្វើការប្រជុំបានភាគីនឹងផ្លាស់ប្តូរឯកសារជំនួសការប្រជុំនោះ។

មាត្រា ៥

កម្មសិទ្ធិបញ្ញា

១. ស្របតាមច្បាប់និងបទប្បញ្ញត្តិរបស់ប្រទេសខ្លួនភាគីនីមួយៗត្រូវគោរពកម្មសិទ្ធិបញ្ញារបស់ភាគីម្ខាងទៀតនៅ ក្នុងប្រទេសរបស់ខ្លួន។

២.ភាពជាម្ចាស់លើកម្មសិទ្ធិបញ្ញាទាំងអស់ដែលមានស្រាប់របស់ភាគីមួយដែលមានមុនពេល អនុស្សរណៈនៃការយោគយល់គ្នានេះចូលជាធរមានត្រូវរក្សាជាកម្មសិទ្ធិរបស់ភាគីនោះ ។

៣.កម្មសិទ្ធិបញ្ញាទាំងឡាយណាដែលកើតចេញពីការអនុវត្តកិច្ចសហប្រតិបត្តិការក្រោមអនុស្សរណៈនៃការយោគយល់គ្នានេះត្រូវគ្រប់គ្រងរួមគ្នាដោយគូភាគីហើយការប្រើប្រាស់ត្រូវកំណត់តាមការរៀបចំជាក់លាក់ រវាងភាគីទាំងពីរ។

៤.ការបញ្ចប់ ឬផុតកំណត់នៃ អនុស្សរណៈនៃការយោគយល់គ្នា នឹងមិនប៉ះពាល់ដល់សិទ្ធិ និង/ឬកាតព្វកិច្ចដែលមានចែងក្នុងមាត្រានេះទេ។

មាត្រា ៦
កិច្ចព្រមព្រៀងផ្លាស់ប្តូរឯកសារ

១.រាល់សកម្មភាពប្រើប្រាស់ឯកសារដែលមានប្រភពមកពីប្រទេសនៃភាគីណាមួយ តាមលទ្ធភាពដែលអាច ធ្វើបាន ត្រូវធ្វើឡើងនៅក្នុងប្រទេសដើមនោះ។

២.ក្នុងករណីដែលឯកសារត្រូវបានតម្រូវឱ្យផ្ទេរទៅក្រៅប្រទេសដើមនៃភាគីណាមួយការផ្ទេរឯកសារទាំងនោះត្រូវធ្វើឡើងតាមរយៈកិច្ចព្រមព្រៀងផ្ទេរឯកសារ (MTA) ដែលបានព្រមព្រៀងដោយភាគីស្របតាមច្បាប់និងបទបញ្ញត្តិដែលមានស្រាប់និងគោលនយោបាយរបស់ភាគីដែលផ្តល់ឯកសារនោះ។

មាត្រា ៧
ធនធានសេនេទិក និងចំណេះដឹងមូលដ្ឋាន

១. គូភាគីត្រូវទទួលស្គាល់តម្លៃនៃធនធានសេនេទិក និងចំណេះដឹងមូលដ្ឋាន (GRTK) និងទទួលស្គាល់សិទ្ធិ របស់អ្នកកាន់ GRTK ចំពោះការការពារប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពលើ GRTK ប្រចាំនឹងការប្រើប្រាស់ខុស និងការរៀបចំបន្តរបស់ភាគី។

២. ការចូលប្រើប្រាស់និងប្រើប្រាស់GRTKរបស់ភាគីនីមួយៗក្រោមការអនុវត្តអនុស្សរណៈនៃការយោគយល់គ្នានេះត្រូវទាមទារការអនុញ្ញាតជាមុនពីអាជ្ញាធរពាក់ព័ន្ធនៃភាគីនោះ។ គូភាគីត្រូវធានាថាការយល់ព្រមដែលបានជូនដំណឹងជាមុនពីសហគមន៍មូលដ្ឋានដែលទាក់ទងនឹងការចូលប្រើប្រាស់ត្រូវបានទទួលហើយពួកគេត្រូវបានជូនដំណឹងអំពីលទ្ធផលនៃកិច្ចសហប្រតិបត្តិការ និង/ឬសកម្មភាពសហការដោយប្រើ GRTK បែបនេះ។

៣. នៅពេលដែលលទ្ធផលនៃកិច្ចសហប្រតិបត្តិការនិង/ឬសកម្មភាពសហការក្រោមអនុស្សរណៈនៃការយោគយល់គ្នានេះដែលប្រើប្រាស់GRTKត្រូវបានប្រើប្រាស់សម្រាប់គោលបំណងពាណិជ្ជកម្ម យភាគីណាមួយ។ ភាគីដែលផ្តល់GRTKក្នុងនាមសហគមន៍មូលដ្ឋានរបស់ខ្លួនដែលពាក់ព័ន្ធនឹងមានសិទ្ធិទទួលបានអត្ថប្រយោជន៍ដោយយុត្តិធម៌សមធម៌និងការចែករំលែកទៅវិញទៅមក។

៤. វិធានផ្លូវច្បាប់គួរតែមានដើម្បីផ្តល់ដំណោះស្រាយសម្រាប់អ្នកកាន់ GRTK ក្នុងករណីដែលការចែករំលែក អត្ថប្រយោជន៍ដោយស្មើភាព និងសមធម៌ ដូចមានចែងក្នុងមាត្រា ៣ មិនអាចបានអនុវត្ត។

**មាត្រា ៨
ការរៀបចំហិរញ្ញវត្ថុ**

ការរៀបចំហិរញ្ញវត្ថុដើម្បីទូទាត់ចំណាយសម្រាប់សកម្មភាពសហប្រតិបត្តិការ ដែលបានអនុវត្តនៅក្នុងក្របខណ្ឌនៃអនុស្សរណៈនៃការយោគយល់គ្នានេះនឹងត្រូវបានសម្រេចចិត្តរួមគ្នាទៅវិញទៅមកដោយគូភាគីផ្អែកតាមករណីនីមួយៗយោងទៅតាមលទ្ធភាពនៃមូលនិធិ។

មាត្រា ៩
ការរក្សាការសម្ងាត់

១.ភាគីនីមួយៗត្រូវអនុវត្តវិធានការការពារការសម្ងាត់នៃឯកសារ ទិន្នន័យ ព័ត៌មាន និង/ឬ សម្ភារៈ ដែលបានកំណត់ជា "ការសម្ងាត់" ទទួលបានពីភាគីម្ខាងទៀតឬជាលទ្ធផលនៃការ អនុវត្តអនុស្សរណៈនៃការយោគយល់គ្នានេះឬការរៀបចំផ្សេងៗទៀតធ្វើឡើងស្របតាមអនុស្សរ ណៈនៃការយោគយល់គ្នានេះ។

២.ប្រសិនបើភាគីណាមួយចង់បង្ហាញឯកសារសម្ងាត់ ទិន្នន័យ ព័ត៌មាន និងសម្ភារៈ ឬលទ្ធផល ដែលទទួលបានពីការអនុវត្តអនុស្សរណៈនៃការយោគយល់គ្នានេះដល់ភាគីទីបីភាគីនោះត្រូវ ទទួលបានការព្រមព្រៀងជាលាយលក្ខណ៍អក្សរពីភាគីម្ខាងទៀតជាមុនសិនមុនពេលអាចបញ្ចេញការ សម្ងាត់នោះ។

៣.វិធានការចាំបាច់ត្រូវចាត់ដោយភាគីម្ខាងទៀតដើម្បីចៀសវាងការផ្ទេរសិទ្ធិឬការបញ្ជូនឯក សារសម្ងាត់ ព័ត៌មាន ទិន្នន័យ និង/ឬសម្ភារៈសម្ងាត់ណាមួយដែលគ្មានការអនុញ្ញាត ។

៤.បញ្ញត្តិនៃមាត្រានេះមិនត្រូវផ្ទុយទៅនឹងច្បាប់និងបទបញ្ញត្តិនានាដែលមានជាធរមានរបស់ប្រទេសគូ ភាគីឡើយ។

៥.គូភាគីឯកភាពថាបទបញ្ញត្តិនៃមាត្រានេះនឹងត្រូវបន្តចងក្រាបទំនាក់ទំនងរវាងគូភាគី ទោះបីជាមានការបញ្ចប់ ឬផុតកំណត់អនុស្សរណៈនៃការយោគយល់គ្នានេះក៏ដោយ។

មាត្រា ១០
ការបោះពុម្ពផ្សាយ

ការបោះពុម្ពផ្សាយរបាយការណ៍និងព័ត៌មានផ្សេងទៀតនៃសកម្មភាពគម្រោងអាចត្រូវបានបោះពុម្ព ដោយឡែកឬមគ្គុទ្ទេសក៍ដោយគូភាគី។ ក្នុងករណីដែលភាគីចង់បោះពុម្ពផ្សាយជាការផ្សព្វផ្សាយលក្ខណៈ

បុគ្គលការបោះពុម្ពនោះតម្រូវឱ្យមានការយល់ព្រមជាលាយលក្ខណ៍អក្សរជាមុនពីភាគីម្ខាងទៀត។

មាត្រា ១១

ដែនកំណត់នៃសកម្មភាពរបស់មន្ត្រីបុគ្គលិក

ភាគីនីមួយៗនឹងធានាថាបុគ្គលិករបស់ខ្លួន ដែលចូលរួមក្នុងសកម្មភាពទាក់ទងនឹងអនុស្សរណៈនៃការយោគយល់គ្នានេះនឹងគោរពឯករាជ្យភាពផ្នែកនយោបាយអធិបតេយ្យភាពនិងបូរណភាពទឹកដីនៃប្រទេសជាម្ចាស់ផ្ទះនឹងមានកាតព្វកិច្ចមិនជ្រៀតជ្រែកចូលកិច្ចការផ្ទៃក្នុងរបស់ ប្រទេសជាម្ចាស់ផ្ទះនិងជៀសវាងនូវសកម្មភាពណាមួយដែលមិនស្របនឹងការអនុវត្តអនុស្សរណៈនៃការយោគយល់គ្នានេះ។

មាត្រា ១២

ការដោះស្រាយវិវាទ

វិវាទណាមួយដែលកើតឡើងចេញពីការបកស្រាយឬការអនុវត្តអនុស្សរណៈនៃការយោគយល់គ្នានេះ នឹងត្រូវបានដោះស្រាយដោយមិត្តភាព ដោយការពិគ្រោះយោបល់ ឬការចរចារវាងគូភាគី។

មាត្រា ១៣

ការធ្វើវិសោធនកម្ម

គូភាគី អាចពិនិត្យ ឬធ្វើវិសោធនកម្មលើផ្នែកណាមួយនៃអនុស្សរណៈនៃការយោគយល់គ្នានេះដោយមានការព្រមព្រៀងគ្នាជាលាយលក្ខណ៍អក្សរហើយការធ្វើវិសោធនកម្មនេះនឹងចូលជាធរមាននៅកាលបរិច្ឆេទដូចបានកំណត់ដោយគូភាគីហើយបង្កើតជាផ្នែកសំខាន់មួយបន្ថែមលើអនុស្សរណៈនៃការយោគយល់គ្នានេះ។

មាត្រា ១៤

ការចូលជាធរមាន សុពលភាព និងការបញ្ចប់

១. អនុស្សរណៈនៃការយោគយល់គ្នានឹងចូលជាធរមាននៅថ្ងៃចុះហត្ថលេខាដោយគូភាគីសម្រាប់រយៈពេល ៥ (ប្រាំ) ឆ្នាំ។

២. ភាគីណាមួយអាចបញ្ចប់អនុស្សរណៈនៃការយោគយល់គ្នានេះដោយត្រូវធ្វើការជូនដំណឹងជាលាយលក្ខណ៍ អក្សរដល់ភាគីម្ខាងទៀត តាមរយៈការទូត យ៉ាងហោចណាស់ ៣ (បី) ខែ មុនកាលបរិច្ឆេទ ដែលបានគ្រោងបញ្ចប់។

៣. ការបញ្ចប់អនុស្សរណៈនៃការយោគយល់គ្នានឹងមិនប៉ះពាល់ដល់សុពលភាពនិងការបន្ត អនុវត្តនៃកម្មវិធី ឬសកម្មភាព ស្របតាមអនុស្សរណៈនៃការយោគយល់គ្នានេះទេ រហូតដល់កម្មវិធី ឬសកម្មភាពនោះ ត្រូវបានបញ្ចប់ លើកលែង តែមានការឯកភាពគ្នារវាងគូភាគី។

ដើម្បីជាសក្ខីភាពគូភាគីបានចុះហត្ថលេខាលើអនុស្សរណៈនៃការយោគយល់គ្នានេះ ដោយមានការអនុញ្ញាតត្រឹមត្រូវពីរដ្ឋាភិបាលរៀងៗខ្លួន។

បានចុះហត្ថលេខានៅទីក្រុងរៀងចន្ទន៍ នៃសាធារណរដ្ឋប្រជាធិបតេយ្យប្រជាមានិតឡាវ នាថ្ងៃទី ខែសីហា ឆ្នាំ២០២៤ នៅក្នុងអត្ថបទដើម ឥតកែប្រែចំនួន ពីរ (២) ច្បាប់ ជាភាសាឥណ្ឌូណេស៊ី ភាសាខ្មែរ និងភាសាអង់គ្លេស ហើយអត្ថបទទាំងអស់ត្រូវបានទទួលស្គាល់ថាពិតជាត្រឹមត្រូវដូចគ្នា និងមានតម្លៃស្មើគ្នាក្នុងករណីដែលមានភាពខុសគ្នានៅក្នុងការបកប្រែ អត្ថបទជាភាសាអង់គ្លេស នឹងត្រូវបានប្រើប្រាស់ជាគោល។

**ក្រសួងសុខាភិបាល
នៃសាធារណរដ្ឋឥណ្ឌូណេស៊ី**

**BUDI G. SADIKIN
រដ្ឋមន្ត្រី**

**ក្រសួងសុខាភិបាល
នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា**

**សាស្ត្រាចារ្យ ឈាង វ៉ា
រដ្ឋមន្ត្រី**